

Молодий комуніст

орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ З 1939 РОКУ.

Рік видання XV
№ 16 (1808).

ВІВТОРОК, 5 лютого 1974 року

Ціна 2 коп.

Від'їзд товариша Л. І. Брежнєва з Гавани

З лютого на площах і вулицях Гавани, святково прикрашених лозунгами і транспарантами, прапорами Радянського Союзу і Куби, знову зібралися сотні тисяч трудящих кубинської столиці. Вони прийшли побажати щасливої дороги товаришеві Л. І. Брежнєву, іншим радянським гостям.

Серед проводжаючих були член ЦК КПРС, посол СРСР у Республіці Куба М. П. Толубєєв, співробітники посольства та інших радянських установ на Кубі.

(ТАРС).

Повернення товариша Л. І. Брежнєва в Москву

МОСКВА. 4 лютого Генеральний секретар ЦК КПРС товариш Л. І. Брежнєв, який перебував у Республіці Куба на запрошення Першого секретаря ЦК Комуністичної партії Куби, прем'єр-міністра Револьюційного уряду Фіделя Кастро Рус з офіційним дружнім візитом, повернувся в Москву.

(ТАРС).

Пленуми РК ЛКСМУ України

Відбувся пленум Онуфріївського райкому комсомолу, який розглянув питання: «Про підсумки грудневого (1973 року) Пленуму ЦК КПРС та завдання комсомольських організацій району по підготовці гідної зміни робітничого класу та колгоспного селянства».

З доповіддю виступив секретар Онуфріївського РК Компартії України О. Г. Кравцов.

В обговоренні доповіді взяли участь: ветлікар кол-

госпу «Зоря» В. Нетеса, головний інженер районного управління сільського господарства М. І. Мороз, секретар парторганізації колгоспу «Дружба» В. М. Перевернихата, шофер колгоспу «Путь Октября» М. Чернокожев, робітниця кінного заводу № 175 Г. Іванцова та інші. Виступаючи зазначили на виробничих досягненнях минулого року та на планах азначального року п'ятирічки, на проблемах навчання технічним професі-

ям і закріпленні молоді на селі, на резервах в підвищенні продуктивності праці і ряді інших питань. Пленум Онуфріївського РК ЛКСМУ прийняв до неухильного виконання рішення грудневого (1973 р.) Пленуму ЦК КПРС.

В роботі пленуму взяв участь перший секретар Онуфріївського райкому Компартії України В. Д. Іванов.

В роботі пленуму взяв участь і виступив перший секретар ОК ЛКСМУ М. Скляниченко.

Відбувся пленум Устинівського райкому ЛКСМУ. На порядку денному було розглянуто питання «Про завдання районної комсомольської організації в світлі рішень грудневого (1973 року) Пленуму ЦК КПРС та X пленуму ЦК ВЛКСМУ».

З доповіддю на пленумі виступив перший секретар РК ЛКСМУ С. Григорчук.

В обговоренні доповіді взяли участь: секретар комсомольської організації радгоспу ім. Димитрова Н. Фафенюк, старша піонервожата Устинівської восьмирічної школи Н. Фицайло, трактористка кол-

госпу ім. Суворова Н. Васильєва, пташниця Сагайдацької птахофабрики В. Авраменко, бригадир учнівської виробничої бригади Димитрівської СШ Л. Головачук та інші.

Пленум в розглянутому питанні прийняв відповідні рішення.

В роботі пленуму взяв участь і виступив другий секретар Устинівського райкому Компартії України А. М. Мельник.

В роботі пленуму взяв участь і виступив другий секретар обкому ЛКСМУ А. Новицький.

У КЛАСІ Бобринської станції технічного обслуговування машин і обладнання тваринницьких ферм людно. Молоді майстри машинного доїння переглядають конспекти, обмінюються враженнями про попередній день роботи семінару.

Ми завітали сюди із завідувачим відділом комсомольських організацій райкому комсомолу Петром Куликом.

— Минулого року, — розповідав він перед тим, як зайти до класу, — на ферми прийшли понад двадцять молодих доярок і тепер їх в районі вже близько ста. Навчання молоді — важлива умова, яка вирішує — бути великому молоку чи ні. І цей семінар — одна із ланок системи заходів райкому комсомолу, спрямованих на підвищення майстерності мо-

МАЙСТРИ НАБУВАЮТЬ ДОСВІДУ

У Бобринці відбувся семінар молодих майстрів машинного доїння

лодих майстрів машинного доїння, на розгортання масового руху серед них за тритисячній надой. Семінарі передувала значна робота. Первинні організації господарств надіслали до райкому комсомолу заявки на участь молодих доярок у семінарі, примірний перелік запитань.

Невдовзі почалися заняття.

Краще один раз побачити, ніж сім разів почути. У цьому впевнюється, заходячи до класу. Тут — дойльні апарати всіх типів, фрагмент діючої установки з молокопроводом, установка для циркуляційного миття і дезинфекції дойльних апаратів, багаторисельні стенди, плакати. Вся ця наочність дозволила старшому зоотехніку райуправління сільського господарства Л. І. Берестенку та заступнику керуючого райоб'єднання «Сільгосптехніка» В. А. Бабенку більш широко і повно розкрити теми «Годівля, догляд і утримання. Роздій корів» та «Технічне обслуговування МТФ».

Розмовляю з учасниками семінару. Що він дав?

Люба СОЛОВЕЙ (колгосп «Родина»): «Не минуло й року з того часу, як після закінчення школи працюю підмінною дояркою. Роботу люблю і мрію про той час, коли матиму свою групу. Тож найбільше уваги приділяла вирішенню питання: яких за віком корів краще ставити на роздій, як готувати групу до роздоювання? Семінар став для мене хорошою школою».

Галина ВАСИЛЬЄВА (колгосп імені Кірова): «Працюю дояркою п'ять років. Минулого року надоїла на кожну корову по 2724 кілограми молока. У господарстві була третьою і, відверто, вважала, що рік закінчила успішно. Але після семінару змінила цю думку. Бо ще не всі резерви використовуємо ми у своїй роботі».

Володимир МІЩЕНКО (колгосп імені ХХІ з'їзду КПРС): «Без технічного прогресу неможливо добитися значного підвищення продуктивності праці. Цині, коли більшість МТФ району механізовані, саме це і враховувалося при організації навчання. У мене чималий досвід роботи доярком. Але ж на семінарі запалив багато корисного. Особливо помітні мені тепер недоліки в племінній роботі. Не все можна робити для правильного відбору високопродуктивних корів. Як групокомсорт, запропоную це питання обговорити на зборах нашого комсомольсько-молодіжного колективу».

Володимир Міщенко місяць тому виступив із ініціативою обслуговувати 35 корів (середній показник у районі — 25). Тож слова досвідченого майстра машинного доїння ще раз підкреслюють, що такий семінар був конче потрібним.

Прийдуть додому молоді тваринники і все, що вони запозичили на семінарі, використовуватимуть в своїй роботі, поділяться набутим досвідом із своїми товаришами.

Ю. ЛІВАШНИКОВ, спецкор «Молодого комуніста».

На фото: молоді майстри машинного доїння Г. ШАМАНСЬКА, З. ЯРОШЕНКО, Г. ЯЛОВЕНКО розмовляють із Героєм Соціалістичної Праці О. І. НОВАК.

ЕСТАФЕТА УДАРНИХ СПРАВ

РАПОРТИ — ЮВІЛЕЮ

Комсомольці колгоспу імені Леніна, що в Долинському районі, гідними трудовими подарунками готуються відзначити 50-річчя з дня присвоєння комсомолу імені Володимира Ілліча Леніна. В цей день 204 члени ВЛКСМ, які стоять на обліку в комсомольській організації, зберуться в Будинок культури на «вогник», присвячений знаменній даті. Сюди придуть також ветерани Великої Вітчизняної війни, герої праці.

Юнаки і дівчата рапортуватимуть старшому поколінню про свої досягнення у боротьбі за виконання рішень XXIV з'їзду КПРС. А сказати їм буде що. У третьому, вирішальному комсомольсько-молодіжній групі молочнотварної ферми № 6, наприклад, успішно подолали тритисячний рубіж, а групокомсорт Ірина Вітряк надоїла від кожної корови по 3954 кілограми молока. В нинішньому році у відповідь на Звернення ЦК КПРС до партії, до радянського народу всі дівчата

з групи зобов'язалися одержати від кожної корови не менше як по 3500 кілограмів молока. Даного слова вони дотримуються. Ударна праця цього невеличкого колективу сприяє тому, що в складних зимових умовах надої на корову в середньому щодня становлять 8,5—9 кілограмів молока по колгоспу.

Вагомих успіхів добилися і молоді свинарки господарства. Комсомолка Надія Гужук з ферми № 1 отримала в 1973 році по 25 поросят від кожної основної свиноматки. Батьківщина високо оцінила її працю, нагородивши медаллю «За трудову відзнаку». Досягнення правдоподібно стане нормою для всіх — такий зустрічний план на 1974 рік висунули під час Всесоюзних зборів комсомольських зборів молоді тваринники.

З великим натхненням, бажанням потрудитися ще краще зустріли комсомольці колгоспу Постанову ЦК КПРС, Ради Міністерств

СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ «Про Всесоюзне соціалістичне змагання працівників сільського господарства за збільшення виробництва і заготівель продуктів землеробства і тваринництва у 1974 році». Шофери Василь Барановський і Володимир Воробйов, приміром, особисті завдання у минулому році виконали за дев'ять місяців. У четвертому, визначальному році п'ятирічки всі 27 комсомольців з автогаража господарства зобов'язалися також подолати рубіж передовиків, хоч плани і значно напруженіші, ніж минулого року.

Комітет комсомолу колгоспу, який очолює делегат XXIV з'їзду ЛКСМУ Дарія Лиходід, робить все для того, щоб до свого ювілею комсомольці прийшли з новими успіхами у праці.

С. МАТУСЯК, позаштатний кореспондент «Молодого комуніста». Долинський район.

Штрихи до портрета сучасника

НЕВИСОКА, тендітна, з ледь кирпатим носом і широким розлетом тонких брів — в неї було ще багато чогось дитячого. «Можливо, — подумалось, — старша подруга запросила в цех і дозволила недовго постоїти біля верстата?» Та раптом погляд зупинився на плакаті, що висів поряд. В кутку — фото двох дуже схожих дічат. І текст: «За довіреністю відділу технічного контролю токарям Г. Ступак та Н. Ступак доручається приймання і оформлення виконаних ними технологічних операцій за ВТК і надається право остаточної здачі, вказаної в довіреності, продукції без відділу технічного контролю». Іншими словами, токарь механоскладального цеху № 18 комсомолка Галя Ступак працює з особистим клеймом.

Після зміни зустрілися в кабінеті начальника цеху.

— Немає вже на заводі Наді, сестрички, — зовсім по-дитячому сказала Галя. — Одружилася, в Сибір виїхала.

Про себе Галя розповідає скупо, кількома словами. Закінчила 10 класів, вчилася в МПТУ № 6 в Кіровограді, з 1968-го — на заводі. Що це? Групокомсорт на своїй ділянці, любить ціна-ві кінофільми, нові книги, у вільний час вишиває.

Зате товариші по роботі достоту словоохочі.

Майстер Б. О. Киличенко: «Прийшов на завод, коли Галя вже тут працювала. Розповісти про неї, як про спеціаліста? — Будь ласка, зовсім свіжий приклад: сівалка СЛН-8 іде з виробництва із Знаком якості. Вчора треба було обточити вісімнадцять штук храповиків СЛЦ-213. Робота дуже складна, тонка. Тільки отримав завдання, подумав про Галя — виконає замовлення на «відмінно»... Так і сталося. І взагалі, Галя Ступак практично працює на всіх токарних верстатах цеху. Часто до нас посилають практикантів з технікумі, технічних училищ. Більшість із них закріплюємо до Галі...».

Слюсар-складальник М. О. Гасаненко: «Як ви думаєте, від тридцять п'ятого року, коли я став працювати на

заводі, міг спостерігати в роботі токарів? Ого, скільки я перебачив! Та не буду кривити душою — таких, як Галя, серед робітників її віку не стрічав, їй-право! Все може!»

Слюсар-складальник В. І. Гуськов: «Ог Михайло Олексійович каже, що він на заводі з тридцять п'ятого. А я сюди на шість років раніше прийшов. То ж хочу додати — Галя не лише чудовий токарь: дев'яносто дев'ять процентів продукції вона здає по першій шкалі

срібною, диску, теплу навіть на погляд. Все чітко, ритмічно і... красиво. Плавно, повільно, з якоюсь артистичною легкістю, яка притаманна справжнім майстрам, працює ділянкою. І, дивлячись на її роботу, цілком погоджуюсь зі словами старих робітників-ветеранів заводу. І те захоплення, з яким говорили про Галя, аж ніяк не здається перебільшеним.

Через день ще стрівся з Галею. Цього разу вона була балакучішою, та знову — не про себе.

— Мої батьки — колгоспники. Батько коней доглядає, мама на різних роботах в колгоспі імені Ульянова Світловодського району. А ми з Надею пішли в робітники. На все життя адячна Іванові Устимовичу Ліфери і дяді Миті — Матвію Григоровичу Липчаку. Перший учив мене в технічному училищі, він у нас був майстром виробничого навчання. Ми всі його любимо, наслідували його. А вже він учив нас скоряти метал. А у майстра дяді Миті я проходила практику на заводі. Буває,

випаде важка хвилина, особливо як щось зміниться в технологічному процесі, одразу — подумки до своїх вчителів: а як би вони впоралися... Дивися, і прийде рішення.

ВЖЕ йдучи з цеху, ще раз зустрівся з Борисом Олександровичем Киличенком.

— Правда ж, чудовий токарь наша Галя?

— Правда.

Борис Олександрович виявив змінний наряд: — Учора в неї було завдання обточити сто сімдесят деталей. Зробила двісті двадцять. Майстерність, як у ветерана.

...22 року. Пора дівочого квітіння. І Галя розцвітає у праці. Визнання її майстерності, сумління, старанності, пройшовши через серце ділянки, додають їй сили.

В. КОСТЕНКО.

Завод «Червона зірка».

Стан правовиховної роботи в загальноосвітніх школах, педагогічних училищах і педагогічних інститутах республіки обговорювався на спільному засіданні колегій Міністерства освіти та Міністерства юстиції УРСР. Відзначалося, що за останні роки ця робота значно активізувалась. В школах проводяться бесіди, тематичні вечори, в старших класах введено факультативні заняття по вивченню основ радянського права.

Однак у цій важливій справі є серйозні недоліки. Вказувалося, що у процесі викладання основ суспільних наук, зокрема, недостатньо висвітлюються питання Радянської держави та права.

Прийнято постановою передбачено у 1974-1975 навчальному році запровадити на старших курсах всіх факультетів педагогічних вузів факультативне вивчення курсу основ Радянської держави і права. При районних та міських відділах народної освіти з січня 1974 року будуть створені постійно діючі семінари.

(РАТАУ).

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

— І ХОРОШИЙ НАСТРІЙ...

В магазині № 113 Кіровоградського міськхарчотргу № 1, трудяться тут в основному молоді майстри прилавка.

Дівчата прагнуть, щоб поняття «сфера обслуговування» і «сфера хорошого настрою» стали синонімами. І минулого року вони немало зробили, щоб посмішка радості в очах покупців не погасла через неуважність. Колектив наш одним із перших серед комсомольсько-молодіжних у Кіровограді перейшов на самообслуговування. Минулого року викликали на соціалістичне змагання колектив магазину № 59. Підписали договір на трудове суперництво також дві бригади нашого магазину, які очолює Тетяна Гурова та я, — так про свій колектив розповіла заступник секретаря комсомольської організації магазину Люба Якубенко.

Все це допомогло колективу магазину № 113 добитися минулого року хороших успіхів, зокрема, виконати план товарообігу на 103 проценти. У змаганні серед комсомольсько-молодіжних колективів міськхарчотргу дівчата вибороли друге місце. Їм вручено перехідний червоний вимпел.

Взявши зустрічний план на ознайомчий рік п'ятирічки, колектив магазину № 113 включився у боротьбу за звання колективу комуністичної праці.

На фото: завідувача магазином (в центрі) Т. О. ГАЛБУРГ серед членів комсомольсько-молодіжного колективу магазину.

Текст і фото Ю. СТОРЧАКА.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМ

НА ДІЛІ

МИНУЛО 50 РОКІВ З ДНЯ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЕРШОЇ КОНСТИТУЦІЇ СОЮЗУ РСР

УСЯ ІСТОРІЯ КПРС — зразок втілення принципів пролетарського, соціалістичного інтернаціоналізму у житті. На початку ХХ століття Росія стала центром світового революційного руху. Партія, створена В. І. Леніном, організувала робітничий клас, згуртувала навколо нього революційне селянство, сміливо і рішуче повела їх на повалення царизму, влади поміщиків і буржуазії. Велика Жовтнева соціалістична революція, що перемогла під прапором пролетарського інтернаціоналізму, відкрила епоху безпосереднього переходу людства до соціалізму. Партія очолила рух трудящих за об'єднання їх зусиль, найдодільнішого використання матеріальних, природних, людських, фінансових ресурсів радянських націй і народностей і створення Союзу РСР. Утворення СРСР, закріплене в Конституції, яку 31 січня 1924 року остаточно схвалив II з'їзд Рад СРСР — це подія величезного історичного і міжнародного значення.

Конституція СРСР 1924 року — видатний документ сучасності. Вона констатувала повну неспроможність буржуазії розв'язати національне питання і налагодити співробітництво народів. Конституція показувала, що там, у таборі капіталізму, — національна ворожнеча і нерівність, колоніальне рабство і шовінізм, національне гноблення і погроми, імпералістичні звірства і війни. Тут, у таборі соціалізму, — підкреслила Конституція, — взамість довіри і миру, національна рівність, мирне співжиття і братерське співробітництво народів. У цьому переконує трудящих приклад Радянського Союзу.

Конституція висловила впевненість у неминучості торжества пролетарського, соціалістичного інтернаціоналізму. Сама побудова Радянської влади, інтернаціональної за своєю природою, — зазначила Конституція, — штовхає трудящі маси радянських республік на шлях об'єднання в одну соціалістичну сім'ю. Радянський суспільний і державний лад відіграє вирішальну роль у формуванні інтернаціональної спільності людей.

Визначальну роль у перемозі інтернаціоналізму відіграє продуктивність суспільної праці. Для неухильного зростання її необмежені можливості відкриває велике, централізоване народне господарство, поглиблення спеціалізації і кооперації, механізації і автоматизації виробництва, найефективніше розміщення продуктивних сил і найдодільніше використання господарських ресурсів. Підкреслюючи цю роль праці в перемозі нового суспільного ладу, В. І. Ленін у роботі «Великий почин» указав на необхідність трудящим для цього об'єднатися «спочатку в одну соціалістичну державу, потім у Союз Радянських Республік». Конституція вказувала, що лише об'єднанням зусиль радянські республіки здатні забезпечити внутрішнє господарське процвітання.

ЖИТТЄДАЙНУ силу цього висновку довела уся наступна історія Союзу РСР. За 50 років його існування загальний обсяг промисловості нашої країни зріс у 320 разів! Цей шлях перевірено, він надійний, — заявив Л. І. Брежнев у промові «Про п'ятдесятиріччя Союзу Радянських Соціалістичних Республік», — і ми підемо по ньому до нових досягнень, до нових завоювань у комуністичному будівництві. Державний план розвитку народного господарства СРСР, схвалений груднем (1973 р.) пленумом ЦК КПРС і прийнятий як закон Верховною Радою СРСР, передбачає ще більш високі показники у визначальному році дев'ятого п'ятиріччя. Продуктивність праці зростає на 6 процентів у промисловості і на 6,6 процента у будівництві. Прискорення темпів розвивається

окремі галузі народного господарства союзних республік.

У відповідь на Звернення ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ розгорнулось всеосяжне соціалістичне задоволення виконання і перевиконання плану 1974 року. Воно — прояв трудового героїзму радянських людей, прагнення їх дати продукції більше, кращої якості, з меншими затратами. Кожному з нас добре відомо, що праця — джерело зростання добробуту населення, інтернаціоналізації його життя. Вона гартує дружбу і братерство між народами, формує комуністичну свідомість людини, помагає міць Союзу РСР, підвищує авторитет його на міжнародній арені.

Конституція проголошувала, що Радянський Союз буде вірним оплотом проти світового капіталізму і новим рішенням кроком на шляху об'єднання трудящих всіх країн. Він вірний цьому завжди. Успіхи СРСР зміцнюють світову систему соціалізму — велике завоювання робітничого класу, трудящих мас на шляху до непереможної єдності. Воли дбають утворенню та вдосконаленню нового типу міжнародних відносин, заснованих на принципах марксизму-ленінізму та соціалістичного інтернаціоналізму, посилюють прагнення трудящих до єдності соціалістичних країн, розвитку економічних, політичних і культурних зв'язків між ними. КПРС наполегливо домагається все тіснішого згуртування і зміцнення дружби радянського народу з народами інших соціалістичних країн, всебічного розширення політичних, економічних, ідеологічних і культурних зв'язків між ними.

РОЛЕТАРСЬКИЙ, соціалістичний інтернаціоналізм відстоює рівноправність і добровільність у міжнародних відносинах. Конституція не тільки фіксувала, але і гарантувала добровільний характер Союзу РСР. За кожною союзною республікою забезпечувалося право вільного виходу з Союзу і входу до нього всіх радянських республік. Цьому відповідає державна система союзової влади зверху донизу. Разом з республіканським, Конституція встановила союзне громадянство. Кожен громадянин союзної республіки є також і громадянином СРСР, який користується усіма демократичними правами і виконує загальносоюзні і республіканські обов'язки. Це вимагає від нього вміння підкоряти особисті, місцеві, національні інтереси і завдання загальним, союзним, інтернаціональним, суворого дотримання союзних і республіканських законів, моральних норм і традицій, нетерпимого ставлення до перебільшення або ігнорування національних особливостей.

Під промінями Конституції СРСР 1924 року радянський народ домігся всебітньо-історичних перемог. Історичний факт ліквідації експлуататорських класів і перемоги соціалізму закріпила Конституція СРСР 1936 року. Ще вище піднесла вона прапор соціалістичного інтернаціоналізму. Під керівництвом Комуністичної партії радянський народ побудував розвинуте соціалістичне суспільство. Воно є основою просування нашого суспільства до комунізму. Величезні соціально-економічні і ідейно-політичні зміни, що відбулися в нашій країні, покликана закріпити нова Конституція СРСР. «Вона не тільки допоможе радянським людям і всьому світові краще осмислити досягнуте нами, підбити підсумки пройденого нами шляху, — зазначив Л. І. Брежнев у доповіді «Про п'ятдесятиріччя Союзу Радянських Соціалістичних Республік», — а й проллє нове світло на дальший розвиток нашого радянського соціалістичного суспільства, яке йде до комунізму».

Л. ГЛАЗОВ,
кандидат історичних наук, доцент.

Багатьма подіями відома Кіровоградщина. Від сивої давнини і до нашого часу. І кожні з них залишила по собі пам'ять — залишки старої фортеці, будинки, де жили і працювали відомі актори, музиканти, письменники, пам'ятники, меморіальні дошки, назви вулиць, палаців культури, шкіл на честь видатних діячів Комуністичної партії і Радянської держави, мужніх синів і дочок нашої землі, героїв праці...

З цього номера обласна молодіжна газета аводить рубрику «Історія — поруч», під якою вміщуватимуться розповіді про визначні місця Кіровоградщини, про події та людей, пов'язані з ними. Читачів запрошуємо взяти безпосередню участь у підготовці матеріалів до цієї рубрики.

СВІДКИ ГЕРОЇЧНИХ ДНІВ

На сувенірному значку, присвяченому Кіровограду, зображено старовинну гармату. Чому саме її? Міцні валі і глибокий рів залишилися від фортеці, збудованої за наказом цариці Єлизавети для захисту південних кордонів Російської імперії від чужинців. У війні 1768 року Росії з Туреччиною фортеця відіграла значну роль.

Про ті дні і нагадують дві закуті в грані старовинні чавунні гармати, що стоять біля в'їзду до залишків фортеці.

Минали роки. З військового укріплення Єлисаветград поступово перетворився у значний економічний і культурний центр на Україні. За радянської доби місто, що відтепер стало носити ім'я полум'яного більшовика С. М. Кіро-

ва, забувало новим життям. Будувалися і реконструювалися промислові підприємства, відкривалися нові школи, середні спеціальні заклади, прийняв перших студентів педінститут. В 1939 році Кіровоград став обласним центром.

Мирну працю радянських людей перервали фашисти. На початку серпня 1941 року гітлерівці увірвалися до нашого міста.

Горіла земля під ногами окупантів. На території області діяли підпільні партійні організації, диверсійні групи, партизанські загони. Їх діяльність спрямовував підпільний обком КП(б) України, очолюваний П. Василюком і М. Скирдою.

8 січня 1944 року Кіровоград був звільнений радянськими військами від фашистських загарбників. А через 25 років, 8 січня 1969 року в місті відкрито монумент на честь визволителів. На невисокому постаменті встановлено

76-міліметрову гармату, яка була на озброєнні 11 артилерійської дивізії, що брала участь у боях за наше місто. На стелі монумента викарбувано назви військових частин і з'єднань, що визволяли Кіровоград від окупантів.

Л. ПАПЧЕНКО,
краєзнавець.

На фото: вгорі — гармата біля старої фортеці.

РОЗПОВІДАЄ КОЛЕКЦІЯ

ЩОБ не інтригувати читача, скажемо відразу: в його колекції «Рідний край — Кіровоградщина» марки, присвячені Кіровограду, немає. Є поштові листівки, є художні конверти, а марки немає. І все ж невелика колекція (всього 26 аркушів з поштовими мініатюрами), зібрана Олегом Костянтиновичем Стомаченком і двічі експонована на обласних філателістичних виставках, досить детально розповідає про нашу область. Описує її природні багатства, тваринний і рослинний світ, історію і культуру, трудове сьогоднішнє.

Ця колекція — невелика частка з величезної кількості марок (точної цифри не знає і сам Стомаченко), яку він зібрав більше, ніж за 20 років. Вона губиться серед десятків «солідних товстих альбомів з марками. «Зубці» і «беззубці», «чисті» і «гащені», і «зціплення»... Та відкриємо, перший аркуш. Тут поштові мініатюри з портретами І. П. Котляревського, М. О. Добролюбова, Омеляна Пугачова. Останній в 1773 році проходив козачу службу у фортеці святої Єлизавети, Добролюбов приїздив сюди в 1861 році до свого знайомого офіцера Новицького, автор «Енциди» служив у Новомиргороді. Про це розповідають короткі машинописні пояснення на аркуші під марками.

— Щоб підготувати колекцію до виставки, — посміхається Олег Костянтинович, — довелося добряче проштудувати «Історію міст і сіл Кіровоградщини».

Якби були випущені марки, присвячені безпосередньо Кіровограду, то, зібрані до одного альбому, вони не склали б такої колекції, як ця, досить неконкретна, але дуже цікава. Навіть сторонній глядач, гортаючи аркуші з марками, дізнається про щось нове.

Ось пошта мініатюра із серії марок, випущених на честь 150-річчя Вітчизняної війни 1812 року. На ній — картина бою. А внизу на аркуші підпис: «У Вітчизняній війні 1812 року активну участь брав третій гусарський Єлисаветградський полк». Цей факт відомий далеко не кожному.

Марки, присвячені! Адаму Міцкевичу, Олександрі Сергійовичу Пушкіну, Ференцу Лісту та Гектору Берліозу, випустили Радянський Союз, Польща, Німецька Демократична Республіка та Угорщина. Вони в колекції О. К. Стомаченка — не випадкові. Адже славетні поети та композитори були гостями нашого міста

ФІЛАТЕЛІСТ

З ПІНЦЕТОМ

І ЕНЦИКЛОПЕДІЄЮ

вом лєнінської «Іскри» в 1902 році створюється Єлисаветградська організація РСДРП. Ленін присвячує Єлисаветградщині безсмертні сторінки праці «Розвиток капіталізму в Росії». Сюди приїжджають Артем, І. Е. Яків, П. Ю. Дибенко. Розділ про революційну Кіровоградщину — один з найцікавіших в колекції.

Філателіст не ставив перед собою завдання розповісти про ті чи інші події марками тих же часів. Та це й неможливо, бо марки часто випускаються вже пізніше, в ознаменування певної річниці. І тим чинишим виявляються ті екземпляри, які випущені незабаром, по «свіжих слідах» цих подій. Олег Костянтинович пінцетом обережно виймає скромну марку 1929 року. На ній мініатюрка Першої Кінної Армії Будьонного.

— В громадянську, — каже він, — на території області містився штаб Першої Кінної. А ця марка — взагалі дорога. Їх залишилось не дуже багато у колекціонери. Воно вже стала реліквією. Як і оці листівки з фронту.

Він перегортає аркуш. На ньому — три поштові від часу карти. Дивилися на них і повинні хвилюватися. Три старі картки раптом відтворюють грозову обстановку тих часів. Ось молода робітниця, суворо

БЕЗСМЕРТНИЙ ПОДВИГ

5 ЛЮТОГО — 50 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ОЛЕКСАНДРА МАТРОСОВА

Це було 23 лютого 1943 року. На ім'я начальника політвідділу 91-ї окремої стрілецької бригади добровольців-сибіряків майора М. В. Ляшенка надійшло повідомлення: «Знаходжуся у другому батальйоні. Наступаємо... В бою за село Чернушки комсомолець Матросов, 1924 року народження, звершив героїчний подвиг — закрив амбразуру дзота своїм тілом, чим і забезпечив просування наших стрільців вперед. Чернушки взяті. Наступ продовжується. Докладніше доповім після повернення.

Авітагир політвідділу, старший лейтенант Волков».

Так світ дізнався про безсмертний подвиг Матросова.

...Обережно підняли друзі тіло героя. Із шкел солдатської гімнастерки дістали комсомольський квиток Олександра. Помічник начальника політвідділу бригади по роботі серед молоді капітан І. Г. Ноздрачов написав на одній із сторіночек квитка: «Ліг на бойову точку противника і заглушив її, виявивши героїзм».

Кілька місяців тому, коли Олександр, курсанта Краснохолмського військово-піхотного училища, недавнього виконання Івановського дитячого будинку, приймали в комсомол, Сашко сказав:

— Я буду битися з фашистами, поки руки мої тримають автомат, поки б'ється моє серце. Я буду битися за нашу землю, ненавидячи смерть...

А за день до звершення подвигу, 22 лютого 1943 року, Олександр писав своїй коханій дівчині: «Дорога Ілідо!.. В окопі нас шість чоловік, сьомий на посту. П'ятеро у нас сплять, а я сиджу біля неурки і пишу цього листа. Зантра, як встанемо, передам його з полком. Я часто згадую тебе, Ілідо, багато думаю про тебе. Ось і зараз хочеться поговорити з тобою про все, що відбувалося, що переживав... Я люблю життя, хочу жити, але фронт — така річ, що ось живеш-живеш, і раптом куля чи осколок ставлять крапку в кінці твого життя. Але якщо мені доведеться загинути, я хотів би загинути в бою».

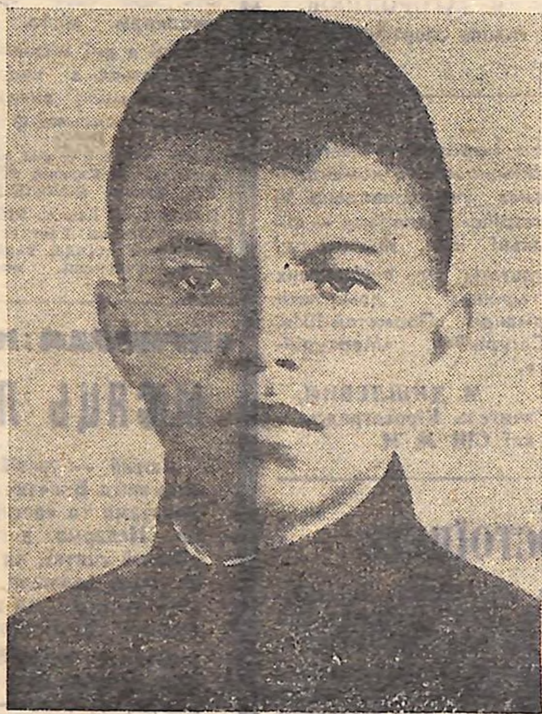
Тож подвиг — не випадковий. Юнак був готуваний до нього.

В роки Великої Вітчизняної війни подвиг О. Матросова повторили понад 200 воїнів різних національностей нашої Батьківщини — українців Олександр Шевченко, білорус Петро Купріянов, узбек Туйчі Ерджігітов, азербайджанець Герай Асатов, казах Султан Баймагамбетов, киргиз Чолпонбай Тулбердієв, грузин Василь Петрашвілі...

Серед цих безсмертних імен і два імена молодих воїнів з Кіровоградщини — Олександра Конька із Світловодського району і з Ульяновського — Архипа Маніти та інші.

«Великий подвиг товариша Матросова повинен служити прикладом воїнської доблесті і героїзму для всіх воїнів Червоної Армії», — говорилося в спеціальному наказі Народного комісара оборони СРСР.

На фото: Олександр МАТРОСОВ — Герой Радянського Союзу, гвардієць рідний.

Мистецька Ленініана

Працівники юнацької бібліотеки ім. Шевченка разом з працівниками міського комсомолу та членами товариства «Знання» провели тематичний вечір «Образ В. І. Леніна в мистецтві».

Перед слухачами виступив начальник обласної контори по прокату кінофільмів Г. П. Радловський. Він розповів про операторів, які залишили нам живий образ вождя, про режисерів і акторів, що створювали образ Володимира Ілліча в художньому кіно. Цікаво, що першим зіграв роль Леніна колишній путиловський робітник Василь Миколайович Никаноров.

Потім завідувач читальним залом бібліотеки Л. Я. Шевелєва зробила огляд літератури, в якій розповідається про мистецтво, що працювало над образом вождя світового пролетаріату. Це — і Андреев, і Серов, і Бродський, і Жуков, і багато інших радянських художників.

В. ДИГАЛО,
зав. бібліотекою для юнацтва ім. Т. Шевченка.
м. Кіровоград.

На книжкову полицю

До Кіровоградського магазину «Пропандист» обліктоторгу надійшли нові видання, які ви можете придбати для своєї бібліотеки: В. Кисельов, В. Суцєвич. «Комсомольський збірник». Видання 3-є доповнене, «Молодая гвардія», 1973; «Педагогіка і психологія в комсомольській роботі», видання 2-ге «Молодь», 1973; «Актуальні питання патрістичного і інтернаціонального виховання молоді», «Наукова думка», 1973; «Комсомол і соціалістичне змагання», «Молодая гвардія», 1973; «Джерело ідейного гарту». Лекції з історії КПРС, прочитані слухачам Республіканської комсомольської школи, «Молодь», 1973; «Молода гвардія», «Молодь», 1973; «Комсомольська слава України». Живий підпис у трьох книгах, книга третя (1952—1972 рр.) «Молодь», 1973.

П. ЛИТВИНЕНКО,
завідувач магазином «Пропандист»,
м. Кіровоград.

М. Кіровоград

М. БІДЕНКО.

Спорт

КОРОТКА НІЧІЯ

Сьома партія четверть-фінального матчу претендентів на першість світу з

шахів між Тиграном Петросяном і Лайошем Портишем (Угорщина) закінчилась внічию після 13-х ходів.

В матчі лідирує Петросян — 1:0.
(Кор. ТАРС).

ЗМАГАЮТЬСЯ ПІОНЕРИ

В Бобринецькому районі проведено змагання «Біла тура» серед піонерських дружин шкіл. Півфінальні поєдинки відбулися в III зонах — Бобринецькій, Витязівській, Кетрисанівській, де взяло участь 105 піонерів. Команди Бобринецької школи № 4, Микола-Бабанська та Бериславська школи взяли участь у фінальних змаганнях. Тут перемогу здобула команда піонерської дружини школи з М-Бабанки в складі Олександра Йосипчука, Володимира Соболя, Павла Поліщука, Миколи Різана, Тетяни Єфременко.

В. ЗАГОРОДНЮК,
голова спорткомітету.

м. Бобринець.

ШАЙБУ, ШАЙБУ!..

Щороку юні хокеїсти нашої школи беруть участь в змаганнях на приз «Золота шайба». Нині ми теж підготувались до цих поєдинків. Обладнали майданчик, закупили ковзани, інший інвентар. З настан-

ням морозів у змагання включилось 20 команд. В зонах уже проведено 50 зустрічей. Попереду — фінальні ігри. Кращих результатів у відбіркових поєдинках домоглись команди «Прометей-104», «Сатурн-94», «Меркурій-81».

М. ДИШЛЕВИЙ,
вчитель Кіровоградської СШ № 34.

МЕДАЛІ ВСІХ ДОСТОЇНСТВ

ЗАГРЕБ, 4 лютого. (Спец. кор. ТАРС). Дві золоті, одну срібну та дві бронзові медалі повезуть додому з чемпіонату Європи 1974 року радянські фігуристи. Знову не було рівня кращій нашої спортивній парі — москвичам Ірині Родніній та Олександру Зайцеву і танцювальному дуету — теж столичним спортсменам — Людмилі Пахомовій і Олександру Горшкову. Ще дві чемпіонські нагороди дістались спортсменам НДР — Яну Хоффману і Крістині Еррат, які лідирували в одиночному катанні.

Срібну традицію Сергія Четверухіна, який залишив спорт, «підтримував» на нинішній першості Сергій Волков із Московської області, який зайняв друге місце серед чоловіків.

Бронзових нагород удостоєні москвичі — Людмила Смирнова і Олексій Уланов — в парному катанні, та їх земляки — Наталія Личинчук та Геннадій Карпонов — у танцях.

На жаль, не видно зрушень у наших представниць у змаганнях серед жінок. 15-річна москвичка Марина Саяна на цей раз виявилась лише двадцять першою.

Наступне побачення сильніших фігуристів відбудеться у Мюнхені, де з 5 по 10 березня будуть розіграні медалі чемпіонів світу.

МІСЯЧНИК ОБОРОННО- МАСОВОЇ ★ РОБОТИ

5 тисяч кілометрів промчали дтсафівці Світловодська під час комсомольсько-молодіжного пробігу по містах-героях. Нині учасники подорожі розповідають про свої враження школярам міста. Комсомольці в дні місячника зустрічаються з «червоними слідопитами», вихованцями дитячої морської флотилії.

На знімку: юні моряки семикласники Валерій ФЕДОРЕНКО, Володя ВОЛОШИН, восьмикласники Василь ШЕПЕТА та десятикласник Вячеслав СТРИГУН біля стенда, який виготовили учасники мотопробігу

«Шляхами слави батьків» (фото вгорі).

Фото А. ШАМАЛІ.

Сотні спеціалістів вже підготував Кіровоградський автомотоклуб ДТСАФ. Це — майбутні воїни, класні спеціалісти. В цьому навчальному році курсанти дали слово довести в усіх групах рівень успішності в середньому до 4,6 бала.

На знімку: викладач Д. В. ІЩЕНКО веде теоретичні заняття з водіями компресорних установок.

Фото А. ПЕЧЕНЮКА.

ПРИРОДА: тиф

МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ: ВЕСНА З ЗИМОЮ ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ

Лютий — третій і останній місяць зими. Він «знаменитий» своїми морозами та частими хурделицями. Недарма в народі кажуть: «Лютий питає, чи взутий». Здавна люди вважали, що п'ятнадцятого лютого зима з весною зустрічаються. За погодою цього дня передбачали, якою буде погода надалі. Казали так: «Якщо сніг через дорогу меге — весна холодна пізня. Якщо ж півень зі стріхи нап'ється — бути ранній і теплий».

А весна в цьому місяці вже відчувається. Збільшується майже на три години день, небо ніби піднялося і стало блакитнішим. З кожним днем все помітніші зміни в природі. Ось в променях сонця купаються догохості синиці. Вони перебирають своє пр'ячко і

виспівують дзвінку коротеньку пісеньку. Це ще не весняна пісня, але скільки в ній радості! Прислухаєшся і забуваєш, що надворі зима і ще не раз закрутить віхля. Неподаєш декілька задержуватись горобців заплели між собою сварку. Ці надвірні постояльці завжди біля життя людини, тут можна не тільки погрітись, а й знайти дещо поїсти. Біля жител поки що тримаються снігурі, сороки та гави. Останні все частіше злітають у повітря, вибажуючи на сонці своїм чорним пір'ям. Круки розбиваються на пари і вже відновлюють гнізда. У тварин починається шлюбні ігрища.

Якщо в цей час потрапляєш у ліс, то дуже цікаво прочитати кілька сторінок снігової книги. На білому полотні чітко відбилися лапи двох лисич. Ось вони бігли поруч, потім слід у слід. Ланцюжок

зникає у сусідньому байраку. А на галявині, ніби знаючи, що полювання вже заборонено, вільно поводять себе зайці-русакі. Вони підстрибують догорі, перекидаються через голову. Іноді два русаки залишають стільки слідів на снігу, що, здається, ніби тут побувало їх десяток.

Впері поки що мандрують лісом разом, за винятком старих сікачів одиниць. Важко їм добувати їжу в мерзлій землі. На допомогу мешканцям лісу приходять люди. Єгері, лісники, мисливці, юннати щорічно турбуються про тварин. Заготовлено десятки тонн сіна, тисячі віників з різних трав та гілок, багато коренів-одудів та зерняток відходів. То ж лосі, козулі, вепри протоптали стежки до годівниць.

М. ЛИТВИНОВ.

А ЯКА ПОГОДА?

Лютий ще холодний місяць, але середня місячна температура повітря вже на 1-1,5 градуса вища, ніж у січні. Погода у лютому цього року передбачається дуже нестійкою. Протягом місяця цикли з півдня принесуть тепле, вологе повітря, снігопади, хуртовини, мокрий сніг та дощі, короточасні відлиги, тумани, місцями ожеледи.

В цілому ж лютий буде теплим. Середня місячна температура повітря коливатиметься від 1 до 5 градусів морозу. Тепліше буде на початку першої та другої декади. Температура вночі — 0-5 градусів морозу, місцями до мінус 10 градусів, вдень від 2 градусів морозу до 3 градусів тепла. Істотне похолодання пе-

редбачається наприкінці першої і другої та в середині третьої декади, коли температура повітря вночі знижуватиметься від 7-12 до 13-18 градусів морозу, вдень від 0-5 до 3-8 градусів морозу.

Місячна кількість опадів становитиме 35-45 мм, при середній 26-35 мм. Вітер переважатиме південний, 7-10, часом 16 метрів на секунду, під час похолодання — північно-західний та північно-східний (5-10, часом 12 метрів на секунду).

О. ЖАРИКОВА,
Кіровоградського
гідрометбюро.

ВІВТОРОК

ПЕРША ПРОГРАМА. 9.05 — Кольорове телебачення. Ранкова гімнастика. (М). 9.20 — Новини. (М). 9.30 — «Ц. Солодар». «Дві години в сім'ї Дуганових». Телевізійний спектакль. (М). 11.10 — Кольорове телебачення. «Клуб кінополювання». (М). 17.00 — «Екран

молодих». (Харків). 17.45 — «На головних напрямках п'ятиріччя». (К). 18.00 — Новини. (М). 18.15 — Для дітей. «Чому злітає повітряна куля?». (М). 18.30 — Піонерський театр. О. Остролівський. «Від'їзд Буратіно». (Кіровоград). 18.50 — Телефільм. (Кіровоград). 19.00 — Концерт великого дитячого хору. (М). 19.50 — Прем'єра телевізійного художнього фільму. «Старі Зурнарчі». (М). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — «Нумо, дівчата». Кольорове телебачення. (М). 22.35 — Чемпіонат СРСР з баскетболу. «Будівельник» (Київ) — «Спартак» (Ленінград). (М). 23.20 — Новини. (М).

ДРУГА ПРОГРАМА. 9.05 — Кольорове телебачення. Ранкова гімнастика. (М). 9.20 — Новини. (М). 9.30 — Ц. Солодар. «Дві години в сім'ї Ду-

ганових». Телевізійний спектакль. (М). 11.10 — Телевізійні вісті. (К). 11.25 — Теленапис «Дніпропетровськ». (К). 11.35 — «Шкільний екран». Українська література для учнів 10 класів. «Проблематика драматургії О. Є. Корнійчука». (К). 13.35 — «Мистецтво — народу». (Концерт-зустріч композиторів Донеччини з гірниками шахти ім. Абакумова). (Донецьк). 15.20 — Телефільм. «Січень 1944». (М). 16.00 — «Сторінки російської поезії». Ф. Тютчев. (М). 17.03 — «Сибірські велетні». Передача перша. (М). 17.30 — Для школярів. «Снігає «Піонерія». (М). 18.00 — Реклама, оголошення. (К). 18.30 — Фільм-концерт. «Давеніть, нимбади». (К). 19.00 — Програма «Вісті». (К). 19.30 — «Запрошуємо на пісню». (Дніпропетровськ). 20.15 — «Телевізійна школа

механізатора». (К). 20.45 — «На добраніч, діти!». (К). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — І. Котляревський. «Наталка-Полтавка». Вистапа. В перерві — новини.

СЕРЕДА

ПЕРША ПРОГРАМА. 11.30 — Телевісті. (К). 11.45 — Телефільм. (К). 11.55 — «Телевізійна школа механізатора». (К). 16.20 — «Звернення партії» — програма дій. (Дніпропетровськ). 16.50 — Для школярів. «Будь сильним, будь спритним». (Львів). 17.30 — Інформаційна програма «Вісті». (К). 18.00 — «День за днем». Інформаційний випуск. (Кіровоград). 18.15 — Кольорове телебачення. Для дітей. «Театр «Дзвіночок». (М). 18.30 — «Рік — 1974-й». (М). 19.00 —

Концерт. (М). 19.30 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Хімік» — (Воскресенськ) — «Крила Рад». (М). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — Продовження трансляції хокею. «Кіровоград». 18.35 — «Ленінський університет мільйонів». (М). 19.05 — Концерт. (М). 19.30 — «В чому сила бригади». (М). 19.40 — Художній фільм «Сільва». (М). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — Художній фільм «Арсен». (М). 23.00 — Новини. (К).

ДРУГА ПРОГРАМА. 9.05 — Кольорове телебачення. Ранкова гімнастика. (М). 9.20 — Новини. (М). 9.30 — «Радянський характер». (Теленапис). (М). 10.00 — Кольорове телебачення. «Ваша думка». (М). 11.00 — В ефірі — «Молодість». (М). 15.20 — Кольорове телебачення. Програма телевізійних документальних фільмів. (М). 17.00 — «Шахова школа». (М). 17.30 — Кольорове телебачення. Для школярів. «Творчість юних». (М). 18.00 — Кольорове телебачення. «Я пам'ятаю мить чудову». (К). 18.30 — Реклама, оголошення. (К). 19.05 — Програма «Вісті». (К). 19.45 — «Екран молодих». (К). 20.45 — «На добраніч, діти!». (К). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — Розповіді про театр. (М). 22.30 — Інтерв'ю. Концерт. (М). 23.00 — Шахи. (М). 23.15 — Новини. (М).

ЧЕТВЕР

ПЕРША ПРОГРАМА. 16.45 — «Тваринництво — ударний фронт». «Знаменський комплекс». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 17.15 — Виступ агібригади с. Під-

печори Івано-Франківської області. (Львів). 17.45 — «На головних напрямках п'ятиріччя». (Дніпропетровськ). 18.00 — «Наші гості». Концерт. (Кіровоград). 18.35 — «Ленінський університет мільйонів». (М). 19.05 — Концерт. (М). 19.30 — «В чому сила бригади». (М). 19.40 — Художній фільм «Сільва». (М). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — Художній фільм «Арсен». (М). 23.00 — Новини. (К).

ДРУГА ПРОГРАМА. 9.05 — Кольорове телебачення. Ранкова гімнастика. (М). 9.20 — Новини. (М). 9.30 — «Радянський характер». (Теленапис). (М). 10.00 — Кольорове телебачення. «Ваша думка». (М). 11.00 — В ефірі — «Молодість». (М). 15.20 — Кольорове телебачення. Програма телевізійних документальних фільмів. (М). 17.00 — «Шахова школа». (М). 17.30 — Кольорове телебачення. Для школярів. «Творчість юних». (М). 18.00 — Кольорове телебачення. «Я пам'ятаю мить чудову». (К). 18.30 — Реклама, оголошення. (К). 19.05 — Програма «Вісті». (К). 19.45 — «Екран молодих». (К). 20.45 — «На добраніч, діти!». (К). 21.00 — Програма «Час». (М). 21.30 — Розповіді про театр. (М). 22.30 — Інтерв'ю. Концерт. (М). 23.00 — Шахи. (М). 23.15 — Новини. (М).

Наша адреса і телефони

316050. ГСП, Кіровоград-50, вул. Луначарського, 36. Телефони: відповідального секретаря та відділу комсомольського життя — 2-45-35, відділу пропаганди, відділу листів і масової роботи — 2-45-36, відділу військово-патріотичного виховання та спорту — 2-46-87.

Газета виходить у вівторок, четвер, суботу.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкома ЛКСМУ, г. Кіровоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі, м. Кіровоград, вул. Глінка, 2.

Редактор В. ПОГРІБНИЙ.